

Με αφορμή τη χρήση του όρου «στρατόπεδο συγκέντρωσης» από την Αλεξάντρια Οκάσιο-Κόρτεζ αναφορικά με τις άθλιες συνθήκες των κέντρων κράτησης οικονομικών μεταναστών στα νότια σύνορα των Ηνωμένων Πολιτειών, ξέσπασε έντονος «σημειολογικός» πόλεμος σχετικά με το αν «επιτρέπεται» να γίνεται χρήση του όρου στις μέρες μας από τη στιγμή που αυτός έχει ταυτιστεί με το Ολοκαύτωμα.

Η αρθρογράφος του New Yorker, Masha Gessen στο κείμενό της με τίτλο «Η πέρα από κάθε φαντασία πραγματικότητα των αμερικανικών στρατοπέδων συγκέντρωσης», υποστηρίζει ότι η χρήση του όρου δεν έχει να κάνει ούτε με τη γλώσσα ούτε με τα γεγονότα, αλλά με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ιστορία, τον εαυτό μας, και τη θέση του εαυτού μας στην ιστορία:

«Την προηγούμενη Δευτέρα το βράδυ η βουλευτής Αλεξάντρια Οκάσιο-Κορτέζ από τη Νέα Υόρκη αποκάλυψε τα κέντρα κράτησης μεταναστών «στρατόπεδα συγκέντρωσης». Την επόμενη μέρα στο λογαριασμό της στο Twitter κοινοποίησε ένα πρόσφατο άρθρο του Esquire, στο οποίο η συγγραφέας του βιβλίου, One Long Night: A Global History of Concentration Camps (Μια μεγάλη νύχτα: Παγκόσμια ιστορία των στρατοπέδων συγκέντρωσης), Άντρεα Πίτζερ, έκανε την ίδια ακριβώς παρατήρηση: ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν δημιουργήσει ένα 'σύγχρονο σύστημα στρατοπέδων συγκέντρωσης'».

«Σύμφωνα με την Πίτζερ, τα κέντρα αυτά μπορούν σαφώς να οριστούν ως στρατόπεδα συγκέντρωσης από τη στιγμή που πρόκειται για χώρους 'μαζικής κράτησης πολιτών χωρίς δίκη'. Το πλήρες κείμενο της ανάρτησης της Οκάσιο-Κορτέζ ήταν το εξής: 'Η σημερινή κυβέρνηση έχει εγκαταστήσει στα νότια σύνορα της χώρας στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών, οι οποίοι κακοποιούνται και αντιμετωπίζουν απάνθρωπες συνθήκες, αρρώστιες, θάνατο. Δεν πρόκειται για υπερβολή αλλά για το πόρισμα υπεύθυνης έρευνας εμπειρογνομών'».

«Αμέσως έγινε ο κακός χαμός. Έντονες αντιδράσεις, καυστικά tweets, και μιάμιση μόλις ώρα μετά η βουλευτής Λιζ Τσένεϊ από το Γουαϊόμινγκ της απάντησε στο Twitter: 'Κάνε μας σε παρακαλώ όλους τη χάρη και αφιέρωσε λίγο χρόνο να μάθεις λίγη αληθινή ιστορία. Έξι εκατομμύρια Εβραίοι εξολοθρεύτηκαν στο Ολοκαύτωμα. Προσβάλλεις τη μνήμη τους και ντροπιάζεις τον εαυτό σου με τέτοια σχόλια'».

«Η κατάσταση γρήγορα άρχισε να ολισθαίνει προς την αδιέξοδη οδό των αντεγκλήσεων σχετικά με το δόκιμο της χρήσης ιστορικών αναλογιών. Σπανίως έχουν καλή κατάληξη τέτοιες αντεγκλήσεις και πάντα κλιμακώνονται σε ανταλλαγή κραυγών όταν μπαίνει στη συζήτηση το Ολοκαύτωμα, οι Ναζί ή ο Αδόλφος Χίτλερ. Η μία πλευρά υποστηρίζει ότι τίποτα δεν είναι τόσο κακό όσο το Ολοκαύτωμα, συνεπώς τίποτα δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί του. Η άλλη πλευρά θεωρεί ότι τα διδάγματα της ιστορίας μπορούν να εμπεδωθούν μόνο μέσω της αναγνώρισης παραλληλισμών ανάμεσα στο τώρα και στο τότε». «Στην πραγματικότητα όμως η σχετική επιχειρηματολογία έχει να κάνει με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ιστορία και τη θέση μας σ' αυτή. Έχουμε μάθει να βλέπουμε την ιστορία ως κάτι που έχει ήδη συμβεί σε άλλους ανθρώπους. Η δική μας στιγμή, φορτωμένη όπως είναι με λεπτομέρειες προορισμένες να λησμονηθούν, πάντα μοιάζει συγκριτικά μικρότερη. Όσο για την ιστορία, όσο μεγαλύτερο είναι το γεγονός, τόσο πιο έντονη είναι και η μυθοποίηση του».

«Παρά τις καλές προθέσεις μας, ο μύθος καταλήγει να γίνει καρικατούρα. Ο Χίτλερ ή ο Στάλιν εμφανίζονται ως μονοδιάστατοι εκπρόσωποι του Κακού – ως πρόσωπα που οι σύγχρονοί τους δεν θα μπορούσαν να τους δουν σαν ανθρώπινα όντα. Το Ολοκαύτωμα ή τα Γκουλάγκ αποτελούν τόσο τερατώδη γεγονότα που και μόνο η ιδέα ότι μπορούμε να εξετάσουμε τις «γκρίζες» περιοχές τους, φαντάζει επίσης τερατώδης. Συνθέτοντας την ιστορία αυτού που δεν θα έπρεπε να έχει συμβεί ποτέ, σφυρηλατούμε την ιστορία αυτού που δεν θα μπορούσε να συμβεί ποτέ. Ή, για να χρησιμοποιήσουμε μια φράση ελαφρώς εκτός πλαισίου, αυτού που δεν θα μπορούσε ποτέ να συμβεί εδώ, σ' εμάς...».

Με στοιχεία από το New Yorker

Πηγή: www.lifo.gr, 23.6.2019